

ARMUS – Vägledning

Detta är en vägledning med läromål för Arbetsmiljöutbildning för svetsare, kallat ARMUS.

Enligt Arbetsmiljölagen 3 Kap 3 § framgår att

Arbetsgivaren skall förvissa sig om att arbetstagaren har den utbildning som behövs och vet vad han har att iaktta för att undgå riskerna i arbetet. Arbetsgivaren skall se till att endast arbetstagare som har fått tillräckliga instruktioner får tillträde till områden där det finns en påtaglig risk för ohälsa eller olycksfall.

Detta ska likställas med ett krav på adekvat arbetsmiljöutbildning för personal som svetsar i sitt yrke för deras tillträde till arbetsplatsen.

Arbetsgivaren har ansvar för att svetsande personal har grundläggande kunskaper om risker för ohälsa och skador i samband med svetsning, samt åtgärder för att minimera dessa risker. Detta omfattar kunskaper om svetsrök, elektromagnetiska fält, optisk strålning, ergonomi, buller, vibrationer, elsäkerhet, värme/kyla, samt hjälpmedel, skyddsutrustning och dess användning.

Faktaunderlag hämtas från utbildningsmaterialet SVETSARÄTT (www.svetsaratt.se)

Utbildningen ska

- bedrivs med adekvat utrustning, i lämpliga lokaler och med för ämnet kompetenta lärare
- så långt det går integreras i den praktiska svetsutbildningen
- efterföljas av examinering

Utbildningen ska minst omfatta följande allmänna läromål:

- känna till allmänna risker i en verkstad
- kunna hur man svetsar i verkstaden på ett säkert sätt
- kunna identifiera och förstå risker och ange grundläggande säkerhetsåtgärder vid svetsning
- känna till innehåll i regler och föreskrifter vad gäller rättigheter och skyldigheter, för att t.ex. förstå vad man ska påpeka för en arbetsgivare i form av fel och brister

Utbildningen ska minst omfatta följande specifika läromål:

- känna igen skyltar för nödutrymningsvägar
- kunna handha brandsäkerhetsutrustning
- vara förtrogen med åtgärder/hjälpmiddel för personligt skydd och dess underhåll
- känna till och förstå risker med svetsrök och hur dessa uppkommer
- kunna tillämpa åtgärder för skydd mot exponering av svetsrök för egen person och kringstående
- känna till behovet av ventilation och/eller andningsskydd, samt funktionskontroll och underhåll av detta
- känna till och förstå fysikaliska hälsoriskerna så som ögonskador, hörselskador, hudskador, kläm och krosskador, fallskador
- kunna tillämpa åtgärder för skydd mot skada för egen person och kringstående

- kunna säker hantering av gasflaskor och kringutrustning
- vara förtrogen med lämpliga åtgärder för lyftsäkerhet
- känna till lämpliga åtgärder för en ergonomiskt riktig svetsning, med avseende på belastning och arbetsställningar
- känna igen farliga situationer med hänsyn till elektricitet: jordning, fuktighet, växelström och likström
- känna till och förstå risker och åtgärder vid svetsning med olika material, t.ex. höglegerat stål (mangan, krom, kobolt) och aluminiumlegeringar
- känna till och förstå risker och åtgärder vid svetsning i belagd plåt (målad, primad, förzinkad)
- känna till och förstå risker och åtgärder vid slipning och slaggning avseende vibrationer, buller och olycksrisk (t.ex. splittrad slipskiva)
- känna till och förstå risker och åtgärder med arbete i trånga utrymmen: ökad elfara; anrikning av föroreningar och gaser som kväveoxider, kolmonoxid, ozon; ökad explosionsrisk (vätgas, gasol, acetylen) och reducerad syrehalt (argon, helium)
- känna till explosionsrisk vid svetsning i t.ex. tankar där rester av explosivt media finns kvar
- känna till åtgärder för att minimera elektromagnetiska fält

Utbildningen kan kompletteras med följande specifika läromål:

- vara orienterad om särskilda problem vid utomhusarbete
- känna till åtgärder för mindre sprut, mindre rök, mindre slaggborttagning
- känna till riskerna vid svetsning vid arbete på en tillfällig arbetsplats
- känna till säkerheten kring en automatiserad svetscell
- känna till risker vid användning av handmaskiner
- känna till risker och säker hantering av betmedel
- känna till grunder om lastsäkring
- känna till vad man ska göra vid en olycka (t.ex. första hjälpen)
- kunna grundläggande säkerhet och kontroll av utrustning för gassvetsning ("gula kortet")
- känna till risker vid slipning av toriumlegerade TIG-elektroder
- känna till ökad elfara vid plasmaskärning p.g.a. hög tomgångsspänning